

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การแจ้งเตือนภัยและจัดการสินค้าที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค
พ.ศ.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการแจ้งเตือนภัยและจัดการสินค้าที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการแจ้งเตือนภัยและจัดการสินค้าที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับกับหน่วยงานรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุม กำกับดูแล ตรวจสอบ ทดสอบ ฝ้าระวัง คุณภาพมาตรฐานหรือความปลอดภัยของสินค้าและให้ใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของประชาชน

หากมีกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้าใดได้บัญญัติเรื่องใดไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยกรนั้น และให้นำบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับได้ในส่วนที่มีมาตรฐานการปฏิบัติราชการต่ำกว่าพระราชบัญญัตินี้เพื่อให้เพียงพอที่จะปกป้องสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค

การยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่การดำเนินกิจการใดหรือกับหน่วยงานใดนอกจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้
“สินค้า” หมายความว่า สิ่งของที่ผลิตหรือนำเข้าหรือมีไว้เพื่อขาย
“ภัย” หมายความว่า สิ่งที่เป็นอันตรายหรืออาจไม่ปลอดภัยหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ สุขภาพ อนามัย หรือทรัพย์สิน

“สินค้าไม่ปลอดภัย” หมายความว่า สินค้าที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยที่กฎหมายกำหนดหรือมาตรฐานความปลอดภัยขององค์การอนามัยโลกหรือสินค้ามีสิ่งที่มีอาจเป็นภัยต่อผู้บริโภคเจือปน

“ความเสียหายต่อจิตใจ จิตวิญญาณ” หมายความว่า ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน ความหวาดกลัว ความวิตกกังวล ความเศร้าโศกเสียใจ ความอับอาย ความศรัทธาเชื่อมั่น หรือความเสียหายต่อจิตใจอย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน

“มาตรการขจัดภัย” หมายความว่า วิธีการที่จะจัดการให้ภัยหรือความเสี่ยงภัยของประชาชนลดลงหรือหมดไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

“ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้า และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม

“ผู้ประกอบการธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ขาย ผู้ผลิตเพื่อขาย ผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายหรือผู้ซื้อเพื่อขายต่อซึ่งสินค้า และหมายความรวมถึงผู้ประกอบการโฆษณาด้วย

“การตรวจสอบ ทดสอบ” หมายความว่า การตรวจสอบหาความจริงเชิงประจักษ์ตามหลักวิชาการในเรื่องความปลอดภัยของสินค้า ในด้านกายภาพ เคมี ชีววิทยา หรือตามมาตรฐานกำหนดไว้สำหรับสินค้านั้นๆ

“หน่วยงานรัฐ” หมายความว่า หน่วยงานรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้า

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้า

“กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้า” หมายความว่า บรรดากฎหมายที่มีบทบัญญัติกำหนดให้มีการดำเนินการในลักษณะเกี่ยวกับการควบคุม กำกับดูแล ตรวจสอบ ทดสอบ ฝึกระวัง คุณภาพ มาตรฐานหรือความปลอดภัยของสินค้า

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ทุกห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้หน่วยงานรัฐพิจารณาว่าสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้าหรือไม่ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็น หน่วยงานรัฐจะพิจารณาปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวในกำหนดระยะเวลาที่เร็วกว่านั้นก็ได้อีก

หมวด ๑

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐและพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๗ ให้หน่วยงานรัฐมีอำนาจหน้าที่

(๑) ดำเนินการตามมาตรการต่างๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสินค้าที่นำออกวางตลาดหรืออยู่ในตลาดเป็นสินค้าที่ปลอดภัย

(๒) ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลและดูแลฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูล เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบได้เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความไม่ปลอดภัยของสินค้าใด ๆ โดยมีอำนาจที่จะระบุชื่อของสินค้าและผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินค้านั้นด้วย

(๓) ดำเนินการในการตรวจสอบ ทดสอบ เฝ้าระวัง หรือการควบคุมกำกับสินค้าเพื่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของประชาชน

(๔) ดำเนินการให้มีระบบแจ้งเตือนภัยแก่ผู้บริโภคโดยทั่วไป และประกาศแจ้งเตือนภัยสินค้าที่มีผลการทดสอบ ตรวจสอบว่าเป็นภัยต่อประชาชนทราบตามข้อเท็จจริงโดยทันทีตามสภาพความร้ายแรงและความเสี่ยงของภัยนั้น โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อผลิตภัณฑ์ ชื่อเท็จจริงประกอบอย่างเพียงพอที่ประชาชนจะเข้าใจเพื่อป้องกันภัยได้ ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีอาจออกกฎกระทรวงกำหนดรายละเอียดการแจ้งเตือนภัยเพิ่มก็ได้

ในกรณีที่เห็นว่าสินค้าใดมีความเสี่ยงร้ายแรงที่จะก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภคทั่วไป หรือกรณีที่มีภัยร้ายแรงเกิดขึ้นจากสินค้าใดให้มีอำนาจเลือกใช้สื่อต่างๆที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลแจ้งเตือนภัยดังกล่าวแก่ผู้บริโภคโดยไม่ชักช้าและจัดเก็บค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องได้

เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ หน่วยงานรัฐอาจบอกรับหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือเข้าร่วมในระบบแจ้งเตือนภัยกับองค์การหรือหน่วยงานระหว่างประเทศหรือต่างประเทศตามที่เห็นสมควรและจำเป็นได้

(๕) สั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจ ระงับการจำหน่าย จ่าย แจกสินค้า และการโฆษณา จัดเก็บสินค้าออกจากท้องตลาด ส่งมอบสินค้าแก่หน่วยงานรัฐ แก่ไขข้อบกพร่องของสินค้าในเวลาที่กำหนด จัดส่งสินค้านั้นกลับคืนออกนอกราชอาณาจักร หรือสั่งให้ทำลายสินค้านั้นก็ได้ด้วยค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบธุรกิจ ตามควรแก่กรณีเมื่อได้ประกาศแจ้งเตือนภัยสินค้าตาม มาตรา ๗ (๔)

(๖) แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ สอดส่องเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

ในกรณีที่เห็นว่าวิธีการแจ้งเตือนภัย มาตรการ ขั้นตอนและระยะเวลาที่หน่วยงานรัฐ ดำเนินการล่าช้าเกินสมควร ไม่มีประสิทธิภาพให้รัฐมนตรีต้นสังกัดพิจารณาและสั่งการให้หน่วยงานรัฐ ดำเนินการแก้ไขให้เหมาะสมโดยเร็ว

มาตรา ๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) นับ ชั่ง ตวง วัด ตรวจสอบสินค้า และเก็บหรือนำสินค้าในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่าง เพื่อทำการทดสอบโดยไม่ชำระราคาสินค้านั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานรัฐกำหนด

(๒) ยึดหรืออายัดสินค้า ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุสินค้า ฉลากหรือเอกสารอื่นที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยหรือมีเหตุสงสัยว่าอาจไม่ปลอดภัยเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี

(๓) เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจสอบการผลิตสินค้า การนำเข้าสินค้า การขายสินค้า รวมทั้งตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสารและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องของผู้ประกอบธุรกิจ

(๔) เก็บสินค้าที่ไม่ปลอดภัยออกจากท้องตลาด โดยเรียกค่าใช้จ่ายในการเรียกเก็บสินค้าที่ไม่ปลอดภัยจากผู้ประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

(๕) มีหนังสือเรียกให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารและหลักฐานที่จำเป็น เพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘ (๓) ถ้าไม่เป็นการเร่งด่วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือยานพาหนะนั้นทราบล่วงหน้าตามสมควรก่อน และให้กระทำต่อ

หน้าผู้ครอบครองสถานที่หรือยานพาหนะ หรือถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่อยู่ที่นั่น ก็ให้กระทำต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ร้องขอมาเป็นพยาน

การดำเนินการตามมาตรา ๘ (๓) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หากได้ดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงเวลาพระอาทิตย์ตกก็ให้ดำเนินการต่อไปได้

มาตรา ๑๐ เมื่อหน่วยงานรัฐได้ประกาศผลการทดสอบ ตรวจสอบ สินค้า เพื่อแจ้งเตือนภัยแก่ประชาชนแล้ว ให้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้ส่วนราชการอื่นๆ สามารถนำประกาศดังกล่าว แจ้งเตือนภัยแก่ประชาชนในภารกิจของส่วนราชการนั้นต่อไปได้

หมวด ๒

มาตรการเพื่อประกันความปลอดภัยและเยียวยา

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าสินค้าใดเป็นสินค้าไม่ปลอดภัย หน่วยงานรัฐมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้านั้นด้วยค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบธุรกิจ และมีคำสั่งห้ามหรือระงับการขายหรือการนำสินค้านั้นออกวางตลาดเป็นการชั่วคราวในระหว่างที่มีการทดสอบหรือพิสูจน์ความปลอดภัยของสินค้านั้น

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าสินค้าใดเป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดภัยได้ภายใต้สภาวะหรือเงื่อนไขอื่นใด เช่น อุณหภูมิ ความดัน หน่วยงานรัฐมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดให้มีการแสดงเครื่องหมายตามที่กำหนดบนสินค้านั้นด้วยค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อเตือนให้ผู้บริโภคได้รู้โดยชัดแจ้งเกี่ยวกับภัยของสินค้านั้น

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าสินค้าใดเป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดภัยแก่บุคคลบางประเภท เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ หน่วยงานรัฐมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดให้มีการเตือนในลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือหลายอย่างด้วยค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อทราบถึงภัยและใช้ความระมัดระวังเพื่อป้องกันภัยที่อาจเกิดจากของสินค้านั้น

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าสินค้าใดเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย อาจมีการขายหรือแจกจ่ายสินค้านั้นแก่ผู้บริโภคแล้วหรือไม่ก็ตาม ให้หน่วยงานรัฐมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๗ (๕) หรือสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามมาตรา ๘ และอาจมีคำสั่งให้มีการเปลี่ยนสินค้า หรือขอใช้ราคาสินค้าให้แก่ผู้บริโภค

นอกจากคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว หน่วยงานรัฐอาจมีคำสั่งห้ามมิให้มีการผลิต ขายหรือนำส่งสินค้านั้นเข้ามาในราชอาณาจักรด้วยก็ได้

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่หน่วยงานรัฐมีคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๔ แต่ผู้ประกอบธุรกิจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ให้หน่วยงานรัฐมีอำนาจจัดการให้มีการดำเนินการแทนโดยผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

มาตรา ๑๖ หน่วยงานรัฐมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดส่งเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า ตลอดจนการควบคุมคุณภาพสินค้าหรือการทดสอบหรือตรวจพิสูจน์สินค้าที่ผู้ประกอบธุรกิจได้ดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าได้

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ผู้บริโภคมีข้อสงสัยในความปลอดภัยของสินค้า และได้แจ้งต่อหน่วยงานรัฐให้หน่วยงานรัฐพิจารณาความสมเหตุสมผล หากไม่มีเหตุต้องสงสัยในความปลอดภัยของสินค้า ให้ชี้แจงผู้บริโภคที่ได้แจ้งเหตุตามเวลาที่กำหนด กรณีมีเหตุอันควรสงสัยในความปลอดภัยของสินค้า ให้หน่วยงานรัฐดำเนินการทดสอบ ตรวจสอบโดยไม่ชักช้า และดำเนินการตามพระราชบัญญัติต่อไป

มาตรา ๑๘ หน่วยงานรัฐกระทำการโดยสุจริตตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่ง

หมวด ๓

หน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจ

มาตรา ๑๙ เพื่อป้องกันมิให้มีสินค้าไม่ปลอดภัยมีในท้องตลาด ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งเป็นผู้ผลิต สั่งหรือนำเข้า หรือขาย แล้วแต่กรณี มีหน้าที่

- (๑) ไม่ผลิต สั่งหรือนำเข้า หรือขายสินค้าไม่ปลอดภัย
- (๒) ไม่เสนอ จัดหาหรือตกลงที่จะจัดหาหรือขายหรือนำเสนอหรือแนะนำสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ไม่ว่าจะด้วยวิธีการโฆษณาหรือวิธีการใด ๆ หรือมิไว้เพื่อการดังกล่าว

มาตรา ๒๐ ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่

- (๑) จัดให้มีการให้ข้อมูลและคำเตือนอย่างเหมาะสม เพียงพอ และเข้าใจได้ของผู้บริโภค เกี่ยวกับความเสี่ยงภัยที่อาจเกิดจากสินค้า วิธีป้องกันหรือหลีกเลี่ยงภัย
- (๒) จัดให้มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนจากผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบและพิจารณาข้อร้องเรียนแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้บริโภคทราบโดยไม่ชักช้า พร้อมทั้งจัดทำและเก็บรักษาบันทึก
- (๓) จัดให้มีมาตรการกำกับดูแล สุ่มตรวจความปลอดภัยของสินค้า ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามสภาพและลักษณะของสินค้านั้น พร้อมทั้งเก็บบันทึกการดำเนินงานข้างต้น
- (๔) กรณีทราบว่า สินค้าของตนเป็นสินค้าไม่ปลอดภัย หรืออาจไม่ปลอดภัย
 - (ก) เรียกคืนสินค้า
 - (ข) เก็บสินค้าออกจากตลาด
 - (ค) แจ้ง โฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายของสินค้านั้นให้ผู้บริโภคทราบ

ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีอาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปฏิบัติเพิ่มเติมได้

หมวด ๔
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๑ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวก ไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำและปรับ

มาตรา ๒๒ ผู้ประกอบธุรกิจใดฝ่าฝืนคำสั่งของหน่วยงานรัฐตามมาตรา ๗ (๕) มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ หรือเจตนาฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำและปรับ

ถ้าผู้ประกอบธุรกิจตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ผลิตหรือเป็นผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคหนึ่ง เป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตราย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีหรือปรับไม่เกินสามเท่าของมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือมูลค่าของผลประโยชน์ที่ตนได้รับ หรือทั้งจำและปรับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี